

p. E. Pinarego
02.05.2018
we Bygu

PAŃSTWOWA RADA OCHRONY PRZYRODY

THE STATE COUNCIL FOR NATURE CONSERVATION

MEMBER OF IUCN (THE WORLD CONSERVATION UNION)

Wawelska 52/54, 00-922 Warszawa, e-mail: sekretariat@prop.mos.gov.pl
tel. (+48 22) 36 92 017 / 36 92 461 fax: (+ 48 22) 36 91 159, http://www.mos.gov.pl/

DZP

p. Bonimadzki
2018-05-02 w2 Sedawski

PROP/ 2/2018

Warszawa, 30 kwietnia 2018r.

Pan Krzysztof Lissowski
Generalny Dyrektor
Ochrony Środowiska

OPINIA

na temat zagrożenia rodzimej herpetofauny pojawieniem się grzyba *Batrachochytrium salamandrivorans* (*Bsal*), w odpowiedzi na pismo z dnia 28 lutego 2018r., znak: DZP-WG.605.05.3.2018.ep.1.

Państwowa Rada Ochrony Przyrody przedstawia poniżej informację na temat obecności grzyba *Bsal* na terenie Polski i Europy oraz propozycję środków ostrożności w celu przeciwdziałania skutkom inwazji tego gatunku.

Dane na temat występowania *Batrachochytrium salamandrivorans* (*Bsal*) w Polsce i Europie:

- *Bsal* został dotychczas stwierdzony w środowisku naturalnym Europy w Holandii, Belgii, oraz zachodnich Niemczech. Patogen ten wykryto również między innymi w hodowlach płazów egzotycznych w Wielkiej Brytanii oraz Niemczech.
- W trakcie badań prowadzonych w Polsce przebadano salamandry plamiste na całym zasięgu występowania od Otrytu do Bogatyni. Nie stwierdzono występowania tego patogenu na żadnym z ponad 300 przebadanych osobników. W kilku przypadkach stwierdzono natomiast niewielkie zarażenie *B. dendrobatidis*. W trakcie tego samego projektu badano również salamandry m.in. w Czechach i na Słowacji, gdzie również nie stwierdzono obecności *Bsal* (Kolenda i inni - praca na ten temat w przygotowaniu).
- Podsumowując, najbliższe stanowiska *Bsal* od naszego kraju to zachodnie tereny Niemiec. Ostatnie badania opublikowane w Scientific Report wykazały, że patogen ten ma słabe zdolności do rozprzestrzeniania się i dlatego nie należy spodziewać się jego samodzielnej dyspersji w kierunku Polski. Jednakże najbardziej prawdopodobnym źródłem transmisji patogenu do kraju jest handel egzotycznymi płazami (przede wszystkim płazami ogoniastymi pochodzącymi z Azji).
- Dotychczas w Polsce wykryto natomiast dwa inne patogeny znajdujące się na liście OIE: *B. dendrobatidis* (Kolenda i in. 2017 Dis. Aquat. Org. 124: 241-245) oraz *ranavirusy* (praca w przygotowaniu).

Rekomendacje mające na celu prewencję oraz ograniczenie rozprzestrzeniania się patogenów:

- zachowanie higieny w trakcie prowadzenia badań terenowych (nie tylko wśród herpetologów ale wszystkich innych grup specjalistów zajmujących się zwierzętami i roślinami związanymi ze środowiskiem wodnym, wędkarzy itp.) – przede wszystkim dokładne suszenie sprzętu terenowego oraz obuwia. Najlepiej na słońcu lub przy użyciu dostępnych, rekomendowanych środków np. roztwór Betadine.
- w przypadku stwierdzenia w trakcie prac terenowych symptomów świadczących o postępującej chytridiomikozie u salamander, odłów osobników w celu potwierdzenia występowania patogenu oraz wdrożenie metod leczenia (zgodnie z opublikowanymi protokołami).
- regularny monitoring wybranych populacji salamander plamistych, które są najbardziej narażone na *Bsal* – zarówno pod kątem stwierdzenia patogenu (samo zarażenie nie musi od razu skutkować pojawieniem się choroby, dlatego nawet osobniki bez widocznych oznak chorobowych powinny być monitorowane) oraz liczebności populacji. W związku potencjalnym zagrożeniem należy rozważyć przywrócenie statusu gatunku ściśle chronionego dla salamandry plamistej.
- ustanowienie spójnego systemu regulującego handel płazami egzotycznymi w Polsce, przede wszystkim płazami egzotycznymi pochodzącymi z Azji. Obecnie poza gatunkami znajdującymi się na liście CITES brak jest jakichkolwiek obostrzeń, skutkujących obrotem gatunkami pochodzącymi ze środowiska naturalnego (przykładowo w Szwajcarii i USA zakazano importu azjatyckich traszek, w celu ograniczenia ryzyka przedostania się chorobotwórczych patogenów do środowiska naturalnego tych krajów).
- regularny monitoring występowania chorobotwórczych patogenów wśród płazów w ogrodach zoologicznych, prywatnych hodowlach, sklepach zoologicznych oraz na giełdach terrarystycznych. Tym samym lepsza współpraca między jednostkami i osobami utrzymującymi egzotyczne gatunki płazów, a naukowcami badającymi występowanie patogenów u płazów. W monitoringu dobrze byłoby wykorzystywać metody badania DNA.
- edukacja dotycząca skutków rozprzestrzeniania się chorobotwórczych patogenów na populacje rodzimych płazów. Dotyczy to przede wszystkim naukowców pracujących w terenie ale także m.in. wędkarzy oraz osób zajmujących się hodowlą płazów egzotycznych.

Wydaje się również wskazane, aby wypracowano wśród ornitologów metodę pobierania wymazów ze skóry i skrzydeł ptaków wędrownych, szczególnie gatunków wodno-błotnych przylatujących do nas z kierunków Afryki i Europy Zachodniej. Odpowiednio pobrane próbki mogłyby być losowo analizowane w laboratoriach środowiskowych

Należy również uczulić pracowników RDOŚ na przypadki masowej śmiertelności płazów i konieczność badania na obecność grzyba *Bsal*.

Przewodnicząca PROP

Prof. dr hab. Wanda Olech-Piasecka

Do wiadomości:
Członkowie PROP